वामदेवो गौतमः। अग्निः। त्रिष्टुप्

यस्त्वामेग्न इन्धेते यतस्त्रिक्रिस्ते अर्नं कृणवृत्सिस्मन्नहेन्।

स सु सुम्नेर्भ्यंस्तु प्रसक्षत्तव कत्वा जातवेदश्चिकित्वान्॥ ४.०१२.०१

जातवेदः- जातिवद्य । चिकित्वान्- विद्वान् सन् । क्रत्वा- प्रज्ञया । अग्ने । यः । त्वाम्- भवन्तम् । इनधते- उद्दीपयित । सिस्मिन्- सर्विस्मिन् । अहन्- अहिन । ते- त्वदर्थम् । त्रिः- त्रिवारम् । अन्नम्- हव्यम् । कृणवत्- करोति । सः । द्युम्नैः- तेजोभिः । प्रसक्षत्- प्रसहमानं तेजः । अभ्यस्तु- अभितो भवतु ॥१॥

इध्मं यस्ते जमरेच्छश्रमाणो महो अग्ने अनीकमा संपर्यन्।

स ईधानः प्रति दोषामुषासं पुष्पेत्रयिं संचते घ्रञ्चमित्रीन्॥ ४.०१२.०२

यः। ते- तुभ्यम्। शश्रमाणः- श्रमयुक्तः सन्। इध्मम्- सिमधम्। जभरत्- आहरित। अग्ने। महः-स महत्। अनीकम्- तेजःसङ्घम्। आ- आभिमुख्येन। सपर्यन्- परिचरन्। अमित्रान्- शत्रृत्। ग्नन्- नाशयन्। सः। इधानः- त्वामुद्दीपयन्। दोषामुषसम्- रात्रिंदिवम्। रियम्-दानयोग्यसम्पदम्। पुष्यन्। सचते- प्राप्नोति॥२॥

अग्निरीशे बृहतः क्षत्रियस्याग्निर्वाजस्य पर्मस्यं रायः।

द्धांति रही विध्ते यविष्ठो व्यानुषङ्गत्यीय स्वधावान्॥ ४.०१२.०३

बृहतः- महतः। क्षत्रियस्य- महावीरस्य। ईशे- ईष्टे। अग्निः। परमस्य- उत्तमस्य। वाजस्य-अन्नस्य। रायः- सम्पदः ईष्टे। यविष्ठः- युवतमः। विधते- परिचरते। मर्त्याय- मनुष्याय। व्यानुषक्- अनुक्रमेण। स्वधावान्- आत्मवान् सन्। रत्नम्- हितरमणीयभावनम्। दधाति-धारयति॥३॥

यचिद्धि ते पुरुष्त्रा यविष्ठाचित्तिभिश्चकृमा कचिदार्गः।

कृधी ष्वशंस्माँ अदितरनागान्व्येनांसि शिश्रथो विष्वंगग्ने॥ ४.०१२.०४

अग्ने। यविष्ठ- तरुणतम। ते- तव। पुरुषत्रा- पुरुषेषु। यत्। आगः- पापम्। अचित्तिभिः-अज्ञानैः। चकृम- कृतवन्तः। तत्। एनांसि- पापम्। विष्वक्- सर्वतः। शिश्रथः- शिथिलीकुरु। अस्मान्- नः। अनागान्- अपापान्। अदितेः- अखण्डप्रकृत्याश्रितान्। कृधि- कुरु॥४॥

मुहश्चिद्रम एनसो अभीकं ऊर्वाद्देवानांमुत मत्यीनाम्।

मा ते सर्खायः सद्मिद्रिषाम् यच्छा तोकाय तनयाय शं योः॥ ४.०१२.०५

अग्ने। देवानाम्- अमरानाम्। उत- अपि च। मर्त्यानाम्- मनुष्याणाम्। अभीके- निकटे। ऊर्वात्-कृतात् प्रभृतात्। महः- महतः। एनसः- पापात्। सदिमत्- सदैव। ते- तव। सखायः- मित्रभृता वयम्। मा रिषाम- अहिंस्या अभूम। तोकाय तनयाय- त्वत्सन्तितभूताय मह्मम्। शम्- भद्रम्। यच्छ- देहि। योः- अभद्रं पृथक्कुरु॥५॥

यथां ह् त्यद्वंसवो गौर्यं चित्पदि षिताममुंश्रता यजत्राः।

एवो घरंस्मन्मुञ्चता व्यंहः प्र तर्यिप्ने प्रतुरं न आयुः॥ ४.०१२.०६

यजत्राः- पूज्याः। वसवः- शरण्या अग्नयः। यथा। गौर्यं- गाश्चिद्रश्मीन्। पिद् सिताम्-जडोपलिक्षितिगिरिगुहाबद्धान्। अमुञ्चत। एव- तथा। अस्मत्- नः। अंहः- अघात्। सु- सुष्ठ। मुञ्चत। अग्ने। प्रतरम्- भवता विर्धितम्। नः- अस्माकम्। आयुः- जीवनम्। प्रतारि-प्रवर्धय॥६॥